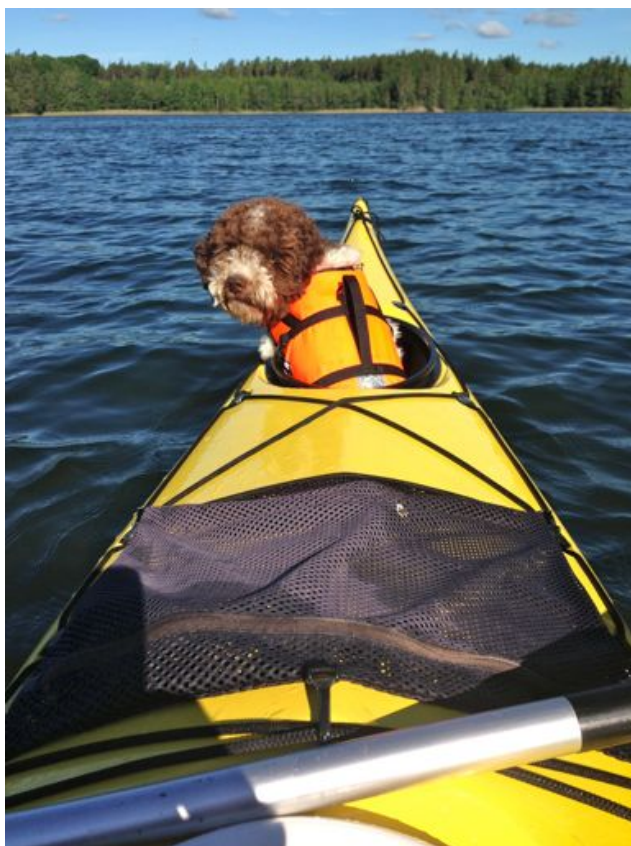

Föreningen Riksidrottens Vänner

Sommarbulletin 2015

**Riksidrottsmötet • Idrott i TV med Tom Alandh • Aktuella RV-profiler •
RV-träff med Ingvar Carlsson • Fotbolls-VM -58 till nutid • RV gratulerar**

INNEHÅLL SOMMARBULLETTINEN 2015

Ordförandens inledning.....	3
Riksidrottsmötet i Helsingborg.....	5
Idrott i min TV.....	8
Blackebergs bästa pinigslirare.....	11
Vårens RV-profiler.....	14
RV-träff med Ingvar Carlsson.....	15
Fotboll - från 1958 till 2014.....	19
Avtackning Karin Mattsson Weijber.....	27
Notiser.....	28
RV gratulerar.....	29
Om föreningen RV.....	30

Omslag; Vad tänker hunden Ossi där i kajaken? Skicka ditt förslag med ett mail till Lars Allert: lars.allert@tele2.se (som tagit bilden).

Bilder: sid 5 Torsten Friberg, sid 6 Bildbyrån, sid 7 Torsten Friberg, sid 8 Bildbyrån, sid 9 Björn Henriksson Björnbild, Sveriges Television "Ur Svenssis skugga", sid 10 Bildbyrån, sid 11-12 Tom Alandh, sid 15-18 Marie Louise Bergh, sid 19-25 Bildbyrån, sid 27: RF, sid 29 och 31 Bildbyrån.

Historiska vingslag

Den 29-31 maj 2015

I skrivande stund är det två dagar kvar till Riksidrottsmötet i Helsingborg. Ett historiskt möte. Riksidrottsstyrelsen (RS) och SISU Idrottsutbildarnas förbundsstyrelse (FS) föreslås få samma ordförande och ledamöter, en s k personunion. När du läser detta vet du resultatet. RF och SISU är fortfarande två organisationer som, om förslaget gick igenom, har samma personer i sina respektive styrelser. I flertalet distrikt har denna personunion funnits en längre tid. Tre föreslagna ledamöter har redan erfarenhet av detta då de är ledamöter i Skåne och Stockholm som har personunion.

Den 23 september 1985

bildades SISU Idrottsutbildarna. Dess förste ordförande var Karl Fritiofsson, Karl/Kalle var även ordförande i RS, en första personunion.

Beslutet om SISU:s bildande hade föregåtts av ett intensivt arbete under många och långa år. SISU var inte precis något välkommet barn, vare sig inom idrotten eller folkbildningen. RS hade till exempel uttryckt åsikten att idrotten lika gärna kunde bli medlem i ABF och Folkbildningsrådet ansåg det visserligen rimligt att idrotten fick bidrag för sin lokala utbildning men inte inom folkbildningens ram. Idag är SISU en starkt efterfrågad utvecklings- och utbildningsresurs som under 2014 samarbetade med 62 av 70 specialidrottsförbund och med närmare 9 000 föreningar.

Den 25 november 1916

Låt oss backa i historieböckerna. Riksidrottsförbundet bildades 1903 och då valdes dess Överstyrelse (ÖS). Den 25 november 1916 bildades Riksidrottens Veteraner eller Vänner. Namnet varierade. Idén kom från Oscar Löwenadler, som avgått ur ÖS. Oscar Löwenadler var ledsn för att han ej skulle kunna få vara med om de glada eftersitsarna i ÖS fina 30-mannakrets av kamrater. Så bildades RV på stället. RV skulle från början bestå av sittande och före detta ledamöter av ÖS. Sigfrid Edström blev RV:s förste ordförande vilket han var fram till 1961. Kamratskap har från början var den grundläggande värderingen och föreningens kitt. Och den känslan försöker vi värna om och fortsätta och uttrycka i dagens internetbaserade samhälle - där det personliga mötet dock aldrig kan överträffas. När människor möts sker utveckling - myntade en gång Bengt Wallin.

Den 25 november 2016

Så vad gör vi den 25 november 2016 när RV fyller 100 år? Jo vi möts och har trevligt och roligt tillsammans som de RV-kamrater vi är!

Vi i styrelsen har börjat spåna och planera och du kan redan nu göra en markering i din almanacka runt den dagen. Har du någon idé, ett roligt idrottsminne eller något annat så hör gärna av dig! När RV firade 60 år bidrog 157 RV-medlemmar med sina idrottsminnen som i samarbete med RF sammanställdes i boken Idrottskamrater minns. Kanske har du den? Vi planerar inte en bok denna gång men minnen kan förmedlas på olika sätt.

Sommarbulletinen får du i år efter Midsommar. Det beror på att det händer/hände en del saker runt månadsskiftet maj/juni som vi ville få med i detta nummer. Jag hoppas du hittar intressanta saker att läsa i hängmattan, i solstolen eller var du kan vara i sommar! Några av oss, dryga 20 personer från Sverige ses på Åland i augusti och det nordiska idrottsledarveteranmötet.

Alla önskas ni en solig, avkopplande sommar med vänner, vackra soluppgångar och solnergångar och andra fina minnen en sommar kan skapa!

Kerstin Rosén

Utblick från en läktare

Under helgen 29–31 maj var jag gäst på Riksidrottsförbundets och SISU Idrottsutbildarnas gemensamma stämma i Helsingborg.

Jag ska försöka ge en bild över händelser och upplevelser från denna mycket intressanta helg. Min första reflektion var att många av de personer som framträdde i olika roller var medlemmar i vår egen förening Riksidrottens Vänner (RV). Där såg man valberedningens ordförande Hans Hellquist, RV:s ordförande Kerstin Rosén, RF:s ordförande Karin Mattsson Weijber, SISU:s ordförande Pia Zätterström, presidieordförande Gunnar Larsson och mötessekreterare Christer Pallin. Alla medlemmar i RV. Sen var det ju alla vi gamlingar på läktaren, här några av dem: Bengt Sevelius, Lennart Karlberg, Lars-Åke Lagrell, Walter Rönmark, Ulf Lönnqvist, ja listan av RV-medlemmar som var på plats kan göras ännu längre. Vi gubbar, för det var mest gubbar, talade mest om hur det var förr. Det är verkligen trivsamt att träffa gamla idrottsvänner men förstås även nya bekanskap. Oj, vad många man känner. Hela arrangemanget hölls samman av RV-medlemmen Böret Karman Pallin.

RF-stämman var som alltid mycket välregisserad, ambitiös och trivsam. Förhandlingarna genomfördes under en kort helg och stämman innehöll också en mängd olika trivsamtigheter, inte minst utdelningen av idrottens finaste utmärkelse till hundra idrottsledare. En av dem var RV:s egen medlem Stefan Bergh.

Stefan Bergh fick ta emot
RF:s förtjänsttecken av
Karin Mattsson Weijber.

Eftersom Karin Mattsson Weijber avböjt omval som ordförande efter tio år såg vi alla fram mot valet av ny ordförande. Valberedningen hade nominerat Björn Eriksson och sex mindre förbund hade nominerat Lars Liljegren (fäktning).

Idrottsminister Gabriel Wikström hedrade stämman och höll ett inspirerande tal om idrottens betydelse både nu och i framtiden. Han avslutade sitt framträdande med att dela ut en fin utmärkelse till Arne Ljungqvist (RV-medlem).

RF- och SISU-stämmorna är mycket välordnade tillställningar med få överraskningar. Det mest intressanta förslaget var riks-idrottsstyrelsens förslag under rubriken ”Strategi för svensk idrotts framtid”. Det var också det förslag som väckte störst engagemang hos ombuden. Livslångt idrottande, idrottens värdegrund är vår styrka, idrott i förening samt idrotten gör Sverige starkare var de fyra strategiska områdena i denna strategi. Inte minst livslångt idrottande ledde till spännande diskussioner.

Fem förbund hade sökt medlemskap i RF men bara ett vann gehör hos stämman, nämligen Cricket, som firar 25 år som förbund. Nu har RF 71 specialidrottsförbund i sin familj.

Cricket blev RF:s 71:a
medlemsförbund.

RF och SISU kommer från och med nu att ha personalunion i sina styrelser och det ska verkligen bli spännande och se hur det faller ut.

Så till valet av ordförande. Valberedningens förslag var som sagt Björn Eriksson, känd långt utanför idrotten med många tidigare uppdrag såsom rikspolischef, landshövding, departementsråd, tullchef, huliganutredare med mera. Lars Liljegren gick upp i talarstolen och drog tillbaka sin kandidatur och därmed blev Björn vald med stående ovationer.

I sitt tal pekade Björn Eriksson på de kommande utmaningarna som idrotten har att ta tag i, inte minst frågan om större statligt anslag. En idrottsrörelse där idrotten är i centrum hela livet är också en viktig fråga för framtiden. Björn pekade också på att det är laget och inte jaget som nu blir det viktiga för att lyckas.

Så var det hela plötsligt till ända. Två dagars förhandlingar var slut och jag gick ner från läktaren. Det är två år till nästa RF-möte och kanske sitter jag på läktaren även då men i så fall i Karlstad.

Torsten Friberg

Torsten Friberg och RF:s nya ordförande Björn Eriksson.

Anders Lundin kåserar

Idrott i min TV

Vi är många som vuxit upp med TV:n som den främsta idrottsarenan. Läktarplatsen har varit den egna sköna fåtöljen och i den lilla TV-rutan (som med åren blivit allt större) har vi följt matcher och tävlingar av skiftande slag och dignitet. VM-stafett i skidor, OS-final i höjdhopp och EM-kval i fotboll. All stor sport har engagerat oss, ofta med intensiv spänning och oförutsägbare utgång.

Sportspegeln, som startade redan 1961, har i decennier gett oss idrottsnördar vårt "dagliga bröd" och underlag till fikarasternas "såg du..." När det ibland blev diskussion hemma om vilket program husets enda TV skulle koppla upp vägrade mitt argument för Sporten tungt: "det ingår i mitt arbete att följa idrotten!" För det mesta höll argumentet, och därmed fick idrotten inte bara en viktig plats i mitt liv utan också i min/vår TV.

Fortfarande bjuder TV-sänd idrott på många högtidsstunder. Skid-VM i Falun och våra svenska framgångar var den senaste. Idrottskompisar påpekade att man helst borde ha varit där, på plats, för att uppleva den fantastiska stämningen i Lugnets skidstadion. Säkert sant men spänningen i den egna läktarfåtöljen räckte långt.

I TV-tittandets barndom var det ibland långt mellan sportsändningarna. Med åren har ett enormt utbud etablerats, inte minst kopplat till en kraftig ökning av penningsspel. Dygnet runt kan man följa matcher och tävlingar i en lång rad idrotter, direktsända eller som repris.

Mest är det fotboll, men allätarna i sport kan hitta ett stort smörgåsbord i de olika sportkanalerna. Men vem orkar matas med all denna idrottskost undrar jag när jag kollar igenom sport-TV-tablåerna. Blir man inte lite övergödd och blasé av att dag efter dag se match på match i ett aldrig sinande flöde?

OK – surt sa räven..... Jag erkänner - trots ett stort idrottsintresse har jag inte hängt på i den här utvecklingen. Med konsekvensen att jag numera ofta, lätt irriterad, konstaterar att matcher jag vill se sänds i kanaler jag inte har. Så där sitter jag besviken och uttråkad i min läktarfåtölj och väntar på kvällens sena Sportnytt för att få veta slutresultatet eller se några bilder från tävlingen jag missat.

Uttråkad blir jag också numera rätt ofta inför nära timplånga ”uppsnack” till de tävlingar jag kan se i min TV. Med ordflöden som slår politikernas förutsägbara debattinlägg spekulerar kommentatorer och experter med stort allvar om förväntat resultat och om prestationer som gör den kommande matchen närmast avgjord. Charmen med idrott är ju att varje tävling bygger på det oförutsägbara. Att vad som helst kan hända när som helst. Nej, uppsnacket och det mesta av eftersnacket får vara för min del. Inte nog med att snackandet tar mycket tid. I mina öron blir det alltför ofta också intetsägende plattityder. Har man en fallenhet för att somna framför TV:n utsätter man sig för risken att knoppa in så man missar sändningens verkliga godbit - matchen. Numera slår jag på när själva tävlingen startar. Då är TV-idrotten som bäst.

Idrott och TV bjuder ibland på höjdpunkter som ligger en bra bit bortom de stora idrottsarrangemangen. När SVT sände Tom Alandhs dokumentär ”Ur Svcnnis skugga”, om fotbollspelaren och tränaren och livskonstnären Tord Grip fick jag en av mina bästa idrotts-tv-upplevelser. Visst hade det kanske sin betydelse att Tord Grip var GIH-student samtidigt som jag i slutet av 60-talet.

Och visst fanns lite extra nyfikenhet på studiekompisen som ingick i samma fjällgrupp som skidade med pulkor mellan Nikkaluokta och Riksgränsen. Tord, en av fotbollinjens fem killar, som alla på väg upp i Tarfalaglaciären ljudligt ifrågasatte värdet av naturupplevelser på brant snö och is. Sedan dess har vi inte träffats.

Med Tom Alandhs fina film-berättelse mötte jag en åldrad studiekompis. Jag berörs av hans liv och av hans försynta livshållning och engagemang. En person, lika präglad av idrotten som jag, och som ser så gott på sina livsval. Mötet med Tord Grip blev stor TV-idrott för mig. Missade du dokumentären finns den förhoppningsvis kvar att se på SVT Play.

Fina idrottsupplevelser tycker jag också att jag möter på söndagskvällarna när SVT kör en ny omgång av Mästarnas Mästare. Många med mig uppskattar programmet, som med rätt tuffa tävlingar visar upp idrottsprofiler i kamp om att bli årets mästare. Tävlingarna i all ära, ibland är de riktigt spännande, men programmets storhet ligger i mellanrummen. Då, när samtalen sker i TV-soffan samtidigt som deltagarnas egna höjdpunkter och besvikelser exponeras, då blir dessa giganter vanliga människor av kött och blod. Vi får lyssna till samtal med starka känslor av glädje och stolthet men också till smånojsande snack mellan personer vi tycker oss känna. Det är också bra idrotts-TV.

Blackebergs bästa pingislrare

Vi gick i gymnasiet samtidigt Tom Alandh och jag och 1964 tog vi studenten, inte i samma klass men i samma skola, Blackebergs läroverk.

Tom Alandh, dokumentärfilmaren på SVT, som blivit ett känt namn genom sina fantastiska skildringar av personligheter och människoöden. Flera av dem har handlat om idrottsprofiler – Ingemar Johansson, Bosse Högberg, Nacka Skoglund för att nämna några. För några månader sedan visade SVT den senaste i raden av Tom Alandhs filmer – ”Ur Svennis skugga” – en film om Tord Grip. Fotbollspelaren och tränaren som i många år assisterade Svennis.

Med ett mail till studentkompisen Tom Alandh frågade jag om han ville besvara fem frågor i vår Sommarbulletin. Svaret och svaren kom blixtnabbt – visst. Och här är resultatet.

Under vår gemensamma gymnasietid i Blackeberg minns jag inte dig som en i skolans mycket aktiva idrottsgäng. Hur var ditt förhållande till idrott under skoltiden?

- Förmodligen har tidens tand skrapat på ditt minne.

Jo, jag var med i skollaget i fotboll som mycket teknisk men ack så vek högerinner. Basket däremot var inte riktigt min grej även om Basket-Åke tyckte jag var tillräckligt bra för att vara med dom stora grabbarna Grönis och Egon och Kaj Håkansson.

Sprang fort gjorde jag också - ja, du hör hur jag skryter om mina idrottsliga meriter, men eftersom du frågat kan jag ju inte hålla inne med sanningen. 1500 var min bästa distans och var faktiskt med i några duster mot andra skolor, Bromma minns jag särskilt väl eftersom jag då skulle springa 400 meter, en distans jag aldrig tävlat på tidigare. Och så hängde jag på min svensklärare Kerstin Thorsells son - Anders tror jag han hette som gick i Bromma och som var nästan i ungdomslandslaget, och jag kroknade totalt efter 300 meter och stapplade nästan döende i mål som sista man till publikens stora jubel. I lumpen året efter gjorde jag i alla fall 4.15 på 1500 meter. I Gympadojor.

Och så sparade jag det bästa till sist. Blackebergs bästa pingisspelare under hela gymnasietiden, det var jag. Vann vartenda skolmästerskap, spelade för Västan i Vällingby och tog en gång ett set på Kjell Johansson. Men min karriär i boxning talar jag tyst om.

Vi hade båda Åke Nilsson, känd basketprofil under flera decennier, som idrottslärare. Vad betydde han för dig och din syn på idrott?

- Basket-Åke kommer jag mest ihåg för att han gav oss näst intill total frihet på gymnastiktimmarna. "Här har ni en boll, grabbar", brukade han säga. Och så ut med bollen och själv satt han i bilen och tittade på eller läste Expressen. Om det inte var basket förstås för då var han taggad till tusen. Dock betydde inte Åke eller plugget speciellt mycket för mitt idrottsintresse. Mest tränade jag ju och spelade matcher efter skolan och på helgerna.

Tom Alandh, segrare i skol-DM 1958.

Du har gjort några dokumentärer om kända idrottsprofiler. Nu senast om Tord Grip, känd genom sitt samarbete med "Svensnis". Vad berörde dig mest i skildringen av Tord Grip och hans liv?

- Berättelsen om Tord Grip är också en skildring av ett Sverige som inte längre finns och om en tid då idealen var viktigare än plånboken. Och Tord är för mig själva sinnebilden för det vackraste av ord - Folkhemmet. Eller som han säger i filmen: "medmänsklighet och att ställa upp för varandra, det är fint".

Har du planer på att berätta om någon annan idrottsprofil eller företeelse inom idrotten framöver?

- För tillfället finns inget idrottsligt projekt på min agenda. Om inte Zlatan ringer och frågar om jag vill göra en film om honom. Då kanske jag ställer upp.

Vad är ditt förhållande till idrott idag?

- Spelar tennis i SALK:s seriespel varje torsdag. Som gammal pingislarare kan jag egentligen inte spela tennis, men jag är rätt bra på att slå tillbaka bollen. Och när jag någon enstaka gång vinner mitt eget servegame betraktar jag det som ett genombrott.

Och så spelar jag fotboll med barnbarnen och springer lite lätt runt Kyrksjön och cyklar till jobbet fem månader om året, och så lite styrketräning under de mörka månaderna för att orka med allt bärande när jag är ute och jobbar. Men idrott live ser jag nästan aldrig, bara på Solvalla.

Anders Lundin

Vårens aktuella RV-profiler

På vår hemsida presenterar vi regelbundet medlemmar i Riksidrottens Vänner, så kallade RV-profiler. Under våren 2015 har ni kunnat läsa om Lars Edwinsson, Evy Nordström, Inga Arfwidsson och Tore Green.

Lars Edwinsson

Evy Nordström

Inga Arfwidsson

Tore Green

Lars Edwinsson har varit såväl aktiv som ledare inom handbollen. Utbildningsfrågor har legat honom särskilt varmt om hjärtat.

Evy Nordström, är utbildad både på Borsön och GIH. Elitspelare och tränare handboll är några av titlarna på hennes digra meritlista.

Inga Arfwidsson har tagit EM-guld och VM-brons i curling och dessutom haft ledaruppdrag på alla nivåer inom idrotten.

Tore Green är idrottslärare i botten, men har även varit generalsekreterare i Gymnastikförbundet.

Det här är bara några exempel på spännande personer som har varit RV-profiler. Gå in på hemsidan - www.riksidrottensvanner.se - och se samtliga profiler under fliken Medlemmar.

Är det någon person som du vill läsa om så hör av dig till oss med ett tips. Anders Lundin tar gärna emot alla goda idéer på anderslu@comhem.se.

Kamratträff med Ingvar Carlsson

Vilken start på sommaren det blev för 30-talet RV-medlemmar när vi den 2 juni fick träffas på Riksidrottsmuseet och lyssna på vår förre statsminister Ingvar Carlsson och hans idrottsminnen. Innan Ingvar steg upp på scenen fick vi en rundvandring med Kalle Örsan som ciceron. Det blev några nedslag och berättelser om hur man arbetar med visningar för framförallt skolklasser genom små utställningar som står i några månader för att sedan bytas ut mot nya. Museet har uppemot 40 000 besökare årligen och nästa år fyller det tio år. Den mest intressanta utställningen denna gång var i form av ett vindsförråd. Här fick vi ta del av mängder av olika idrottsattribut såsom Zlatans tröja, Anja Pärsons skiddräkt och Stefan Edbergs gamla tennisracket med mera.

Så kom då Ingvar Carlsson upp på scenen i kafeterian. Ingvar var i högform och började självklart berätta om tiden i Borås och kan ni gissa vilket lag han höll på? Elfsborg såklart. Det var på Ryavallen han upplevde de stora stunderna. Trots att han under sin regeringstid arbetade 80–85 timmar i veckan hann han med att engagera sig i idrott.

Kalle Örsan berättade om museet för RV:s vänner.

Dottern Pia blev en mycket duktig handbollsspelare med ett 50-tal landskamper bakom sig. Ingvar menade att förutsättningarna för att bedriva idrott och inte minst fotboll var mycket annorlunda förr mot nu. Tage Erlander var AIK:are medan Olof Palme var Djurgårdare. Så i fotboll var de inte lika överens som i politiken. Trots att Ingvar inte var så engagerad i ishockey blev han medlem i Brynäs 1961.

Ett 30-tal personer deltog i kamratträffen på Riksidrottsmuseet i Stockholm.

Ingvar påstod att han inte var någon toppidrottsman, men han spelade framförallt fotboll och handboll i sin ungdom. Vid ett tillfälle under sin statsministertid bjöd han Mora Nisse, Kalle Svensson, Gunnar Nordahl, Gert Fredriksson, Gunder Hägg och Arne Andersson till Harpsund. Lars-Gunnar Björklund höll ihop den förnämliga samlingen vid denna fantastiska träff.

Idrotten har betytt mycket för Ingvar Carlsson, vilket framgick vid detta härliga möte. Minnena bara flödade ur hans rika erfarenheter och upplevelser och av alla idrottsmän och kvinnor han mött.

Ingvar följer fortfarande sitt kära Elfsborg och han reser ofta ner till Borås för att se en allsvensk match för att sedan resa tillbaka hem till Stockholm samma kväll. Han följer också, som så många andra, mycket idrott på tv.

Fikastund inför Ingvar Carlssons anförande.

Anders Lundin ställde intressanta frågor till Ingvar Carlsson.

Idrotten betyder mycket för vårt samhälle, menar Ingvar, men han ser också just nu tre stora problem. Idrotten styrs för mycket av pengar och här pekade han på de aktuella händelserna krig FIFA. Han tittar numera aldrig på cykeltävlingar eftersom det förekommer mycket doping och fusk. Det tredje som bekymrar honom är läktarvåldet och bengalkulturen.

Mötet med Ingvar Carlsson slutade med att RV:s vice ordförande Anders Lundin ledde en liten frågestund där Ingvar glatt svarade på ett antal frågor från oss som hade förmånen att få närvara denna mycket trevliga stund. Det är en ära att ha Ingvar Carlsson som RV-medlem.

Torsten Friberg

Från Pelé till Neymar

Bengt Ågren, VM-general 1958 och hedersledamot i SvFF, reflekterar över VM-fotbollens utveckling.

När man i dag blickar tillbaka på vad som har hänt och händer i samhället blir man förvånad över den snabba utvecklingen på en del områden. Har man som jag verkat inom två av de som många kallar samhällets mest konservativa områden, idrotten och skolan undrar man. Ett sätt att betrakta detta kan då vara att jämföra hur det gick till vid ett av Sveriges största arrangemangstillfällen, vid sidan av OS 1912 i Stockholm, VM i fotboll 1958 i Sverige och jämföra det med VM i fotboll 2014 i Brasilien.

Hur kan Sverige få VM i fotboll 1958?

Vid FIFA:s kongress 1948 åtar sig Schweiz att arrangera VM i fotboll 1954. Schweiz är tveksamma om man ska bli klara på så kort tid och vill att en "reservarrangör" ska finnas. Sverige anmäler sig för att vid behov överta arrangörskapet med förbehåll att annars få arrangera VM 1958. Detta konfirmeras vid FIFA:s kongress 1950. Sverige hade annars aldrig fått VM i fotboll. Ett VM i fotboll har numera utvecklats till en mångmiljardaffär som bara stora länder med stora ekonomiska garantier eller länder med enorm ekonomi kan få. Nu kan ett så litet land som Sverige ej få värdskapet. Sverige hade 1958 7,5 milj. invånare, nu 9 milj.

VM i fotboll 1958 i Sverige har i efterhand fått olika epitet, ett är "Det första riktiga världsmästerskapet där alla stora fotbollsländer deltar". I de första VM-tävlingarna 1930 i Uruguay, 1934 i Italien, 1938 i Frankrike, 1950 i Brasilien och 1954 i Schweiz anmäler sig inte så många nationsförbund, dels av ekonomiska och tidsskäl - man kunde inte vara borta från sitt hemland 6-8 veckor för att åka båt till annan världsdel, dels av politiska skäl.

Vid VM 1958 anmäler sig 53 länder. Till de 16 platserna i slutspelet är Väst-Tyskland som VM-segrare 1954 och Sverige som värdland direktkvalificerade. De övriga 51 spelar kvalificeringsmatcher. Problem uppstår dock att få fram en segrare i Asien/Afrika-zonen. I Asien vinner Israel sin grupp samt därefter över den andra gruppsegraren genom att motståndarna vägrar att ställa upp. I Afrika – som 1956 endast har fyra länder som medlemmar i FIFA eftersom de flesta länder där fortfarande är koloniserade av Frankrike, Storbritannien, Portugal och Belgien – lämnar Sudan wo till Egypten i världsfinalen, varpå Egypten lämnar wo till Israel om Asien/Afrika-platsen. FIFA beslutar då att Israel inte kan komma till ett slutspel utan att ha spelat en enda match. Israel får i stället spela mot en tvåa i en annan kvalificeringsgrupp, vilket efter lottdragning blir Nord-Irland som slår ut Israel.

VM 1958 genomförs för första gången i gruppspel och därefter utslagstävling med kvarts- och semifinaler, final och match om tredje plats, tillsammans 32 matcher. Tre omspelsmatcher tillkom dock. I slutspelet 1958 deltar 16 nationer efter kvalspel med 53 anmälda lag. 2014 deltar 32 nationer efter kvalspel mellan 204 anmälda lag. Antalet deltagande lag i slutspelet har dubblats. Det har även antalet matcher från 32 till 64 i Brasilien 2014.

Organisation

Slutspelet om VM i fotboll 1958 arrangeras i tolv städer: Solna (8 matcher), Sandviken (2), Norrköping (3) Västerås (2), Eskilstuna (1), Örebro (1), Göteborg (7), Borås (2), Uddevalla (1), Malmö (4), Helsingborg (2) och Halmstad (2).

Redan 1953 diskuteras vilka städer som kan bli matchorter 1958. Fordringarna är en publikkapacitet på minst 20 000 åskådare och ett planmått på 105 x 68 meter. Nästan alla idrottsplatser 1958 är kommunägda och används för både fotboll och fri idrott. Har man löparbanor som omfattar 400 m blir fotbollsplanens mått i bästa fall 102 x 64 meter. Kommunerna vill vara med och arrangera, främst kommer de allsvenska orterna i fråga. I Göteborg och Malmö behövs nya arenor, Nya Ullevi och Malmö stadion invigs 1958. Fotbollstadion i Solna får nya kortsidesläktare, en ny läktare byggs i Norrköping.

1958 behåller planägarna inkomsterna från den fasta reklamen. På bilder syns, "Oscaria", "Folksam", "Ha Esso i tankarna" osv. På och runt arenorna får bara av SvFF godkända souvenirer säljas. Dessa förses med den officiella VM-loggan. Längre bort från arenorna säljs ej sanktionerade souvenirer.

Biljetterna kostar för sittplats under tak mellan 25 kronor vid gruppsspelmatcherna och 50 kronor vid finalen, ståplats kostar från 5 kronor vid gruppspel till 12 kronor vid finalen.

1958 är den genomsnittliga månadslönen knappt 800 kronor, en liter bensin kostar 71 öre.

Hösten 1957 meddelar FIFA att boll-leverantörer kan sända in provbollar, utan någon märkning och försedda med namnsedel i slutet kuvert, till SvFF:s kansli. 102 bollar kommer in. FIFA:s organisationskommitté väljer ut den boll som ska användas, nr 55, tillverkad av Sydsvenska Läder- och Remfabriken i Ängelholm. Först på finaldagen yppas leverantören till bollarna som då får annonsera om sin boll, döpt till Topstar. Detta är den första bollen utan snörning som används i VM i fotboll.

Vad har hänt till 2014? FIFA:s krav är att arenorna ska kunna ta minst 45 000 åskådare. Säkerhetskraven är höga, man ska inte kunna nå spelare och funktionärer. Publik ska separeras på olika sektioner. Endast sittplatser får finnas. Lagen ska inkvarteras på ställen där de inte kan nås av utomstående. Reklamrättigheterna på och runt arenorna – liksom även TV-rättigheterna - ligger hos FIFA. Bollar levereras genom mångårsavtal, för närvarande av Adidas. Vad FIFA:s avtal ger är det svårt att få en uppfattning om. FIFA vill inte kommentera detta alls. Senaste något så när säkra siffror är från VM 2006 i Tyskland.

Säkerhet

VM 1958 i Sverige har även fått epitetet ”Det sista öppna världsmästerskapet”. Man kan vid matcherna röra sig fritt ända fram till omklädningsrummen, mellan olika åskådarplatser, likaså kan man se lagens träning på andra platser helt öppet och även besöka platserna där lagen är inkvarterade. Det finns från 1958 film- och tv-bilder som visar hur åskådare mitt under match kommer in bakom ett mål, går fram till målvakten och klappar denne på axeln efter en bra räddning. Brasilien bor i nästan fem veckor på Hindås Turisthotell. En kilometer därifrån finns Sovjet på Hindås Idrottsgård. Spelarna från de båda lagen umgås med varandra, fiskar i samma sjö, pratar med lokalbefolkningen tillsammans. Före VM:s start förs diskussioner med polisen, inte om säkerhet utan om var bussar respektive bilar ska parkeras, hur trafiken skall ledas på de olika orterna.

I slutet av 1956 upprättas lokala organisationskommittéer på alla spelplatser. Personer från kommunalfullmäktige, idrottsnämnd, distriktsförbund, idrottsföreningar och lokal press väljs in. De får mycket detaljerade instruktioner och gör ett fantastiskt arbete på alla platser. Samspelet mellan kommunernas och fotbollens folk blir enormt. Det är alla dessa ideellt arbetande personer som utför arbetet och får ett så lyckat resultat.

Regler

I 1958 tillåter inte fotbollsreglerna att man använder några ersättare. De elva spelare som startar en match ska avsluta den. Om en spelare blir lindrigt skadad haltar han vidare, vid grövre skada lämnar han planen, laget får fortsätta med tio spelare. Nu får man använda sig av tre ersättare i varje match oavsett skada eller ej.

I 1958 finns inte systemet med varning och utvisning, det finns endast utvisning direkt. Domarna utdelar tre utvisningar på de 35 matcherna. 2014 vid VM i Brasilien utdelas 181 varningar och tio utvisningar på de 64 matcherna.

I jämförelse med VM 2006 i Tyskland, 305 varningar och 28 utvisningar, är det en markant minskning som kanske har givit åskådarna betydligt bättre spel nu.

Pelé in action 1958.

Media

I dag använder vi våra datorer och mobiler med en självklarhet av att så har det alltid varit. Men I 1958 finns varken datorer, mobiler eller satelliter.

I 1958 är de stora medierna radio, film och tryckt press. Sveriges Radio, f d Radiotjänst, har två radiokanaler, P1 hela dagen och P2 med start kl 17.00, samt en tv-kanal som sänder kl 18.00 – 22.00 varje dag utom onsdag som är tv-fri.

Satelliter finns inte. Man kan inte sända till andra världsdelar eller sända två evenemang samtidigt. Satellitsändningar med idrott kommer först vid OS i Mexico 1968. Sändningar i Sverige och Väst-Europa sker på länk, d v s med fast ledning. Detta innebär t ex att en sändning från Sverige till Frankrike måste antingen visas i mellanliggande länder – Danmark, Tyskland, Holland, Belgien – eller att det är uppehåll där.

Rörliga bilder från evenemang visas vid denna tid på film. I Sverige finns det gott om biografer både i städer och på landsbygden som visar långfilmer med journalfilmer före. I vissa städer finns även rena journalfilmsbiografer.

Vid VM i fotboll 1954 i Schweiz televiserades några matcher. FIFA släppte då in EBU, de europeiska radiobolagens organisation, gratis. Hösten 1957 uppdrar FIFA åt SvFF att förhandla om TV med Sveriges Radio representerande EBU. I Sverige har tidigare diskuterats att publikbortfall uppstår vid allsvenska matcher som radieras, vilket nu kommer med i bilden. I början av maj 1958 sker en uppgörelse om sändningsrättigheter för television av tio VM-matcher (800 000 kronor) samt radiosändningar av alla matcher (700 000 kronor). FIFA/SvFF vill därtill ha en garanti att biljettintäkterna ska uppgå till elva miljoner svenska kronor. Garantin löses genom en försäkring hos Lloyds i London. Försäkringspremien på 250 000 kronor betalas av AB Philips bolag i Sverige. Lloyds betalar senare ut ca 71 000 kr.

TV:s genombrott

Det sägs ibland att TV:s genombrott i Sverige kan dateras till 1958. Genom Philips medverkan blir det sändningar och genombrott för försäljning av TV-apparater. Antalet lösta TV-licenser ökar från 23 000 i juni 1957 till ca 149 000 i juni 1958. Kring apparaterna samlas vid VM-matcherna inte bara ägarna utan släkt, grannar och bekanta, utanför radioaffärers skyltfönster står många tittare o s v.

Efter de första sända matcherna vill Sveriges Radio sända semifinalen Sverige - Väst-Tyskland. Det blir dock den andra semifinalen Frankrike - Brasilien. Fransmännen har dittills inte fått se sitt lag i någon match. Frankrikes första fyra matcher går i städer där sändning av tekniska skäl inte kan ske. Den som i dag säger att han såg Kurre Hamrins "gåmål" mot Väst-Tyskland i semifinalmatchen i Göteborg direkt i TV ljuger. Först två dagar senare - eftersom onsdagar var TV-fria - ser man det målet i TV när Sveriges Radio sänder ett sammandrag av avsnitt från den filmade matchen.

Alla matcher i VM-turneringen filmas genom det tyska bolaget UFA som betalar 50 548 kronor för rättigheterna. Direkt efter matcherna kopieras filmerna, förses med kommentarer på det språk för det land till vilket kopiorna följande morgon flygs ut. T ex kan man i Brasilien på film se rörliga bilder från finalen två dygn efter det att den spelades.

Radiosändningarna ut över världen ger den snabbaste uppfattningen om vad som händer på de olika matcherna. Varje referent kopplas upp på en fast kopparlinje antingen ner till Europa eller till Motala eller Grimeton i Halland för vidare sändning ut på lång- eller kortvågsnätet till andra kontinenter.

Pressjournalisterna behöver också var sin fast ledning för att tala in sina referat direkt till sina redaktioner över världen. Televerket får inte fram tillräckligt med ledningar på en del orter, speciellt när det i grupp-spelet spelas sju matcher på sju olika platser samtidigt. Pressfotograferna vill sända sina stillbilder direkt. Bildtelefoni finns till alla europeiska länder utom Holland, Spanien, Jugoslavien och Rumänien. Bildtelegrafi behövs till andra kontinenter främst Sydamerika. 1958 finns endast två fasta apparater i Sverige (Stockholm) med vardera en maximal kapacitet att sända 7-8 bilder per timme.

Vid matcher som spelas samtidigt vill SvFF ge journalisterna på varje plats fortlöpande information om vad som händer på andra platserna. Televerket meddelar att telefonledningar för detta inte kan avvaras för det direkta radio- och pressarbetet. Flygvapnet har 1958 ett eget nät för krigs- och nödsituationer mellan flygflottiljer och tänkta krigsflygplatser. Man åtar sig att på varje match på pressläktaren dela ut information var 15:e minut över händelser från alla övriga samtidiga matcher. En service som världspressen är begeistrad över.

Vid VM 2014 i Brasilien finns helt andra hjälpmedel. Datorer, satelliter, mobiler o s v. TV- och radiobolagen sänder dygnet runt På varje spelort har de flesta tv-bolag, även bolag som kommer från ett land vars landslag inte har kvalificerat sig, en egen studio som diskuterar före och efter för och emot med sina experter.

Sammanfattningsvis kan sägas att fotbollsverksamheten i spel och regler är i stort oförändrad de här 56 åren, att den tekniska utvecklingen i samhället har varit enorm i en alltmer accelererande form, vem kunde ana 1958 när vi ringde med fast telefoni att vi nu kan sända rörliga bilder, video, på en mobil över hela världen och att synen på den ideella verksamheten har förändrats och leds av fler anställda.

Statistik

	VM 1958	VM 2006	VM 2014
Lag	16	32	32
Matcher	35	64	64
Publik	814 000	3 330 000	3 430 000
Publik/match	23 300	52 000	53 600
Mål/match	3,6	2,3	2,7
Utvisningar	3	28	10
Varningar	0	305	181
TV-sändningar	11 länder	214 länder	215 länder
TV/radio-intäkter	1,5 milj kr	9 800 milj kr	?
Biljettintäkter	10,5 milj kr	?	?
Omsättning	12 milj kr	22 000 milj kr	?

Tack Karin för en unik och gedigen arbetsinsats!

Idrotten har talat om jämställdhet på alla nivåer under ett halvsekel. Många gladdes därför lite extra när Riksidrottsförbundet år 2005 fick sin första kvinnliga ordförande: Karin Mattsson Weijber. Visst var det hög tid att bryta den långa raden av mogna män som RF:s främsta företrädare.

Karin, med stort engagemang i satsningen "Den unga kraften" valdes in i Riksidrottsstyrelsen redan 1995, då endast 23 år gammal. Tio år senare efterträdde hon Gunnar Larsson som ordförande i RF. Och nu, efter ytterligare tio år lämnar hon över ordförandeklubban till Björn Ericsson.

Några dagar efter RIM i Helsingborg fick företrädare för idrottsrörelsens olika organisationer och andra samhällsorgan möjlighet att tacka Karin för 20 års gediget arbete inom Riksidrotten. I strid ström och med blommor och presenter fylldes Mästarvillan på Bosön av gratulanter. I den långa raden fanns också vi, RV:s ordförande Kerstin Rosén och styrelseledamöterna Anders Lundin och Nils-Rune Nilsson. Med jubileumsboken "Idrottsskamrater minns" och blommor fick vi tillfälle att tacka Karin, RV-medlem sedan 15 år, för en unik och uppskattad arbetsinsats. Karin har mycket att minnas från ett långt ledarskap men också många nya utmaningar att se fram emot. Det hoppas vi få möjlighet att berätta mer om senare.

RV-aktuellt

Val – årsmötet 2015

Senast 15 oktober önskar valberedningen förslag på kandidater till de uppdrag som ska väljas vid årsmötet i november 2015.

Ordförande på ett år, styrelseledamot på två år, stipendieansvarig på två år, revisor och revisorsuppleant på ett år.

Lars Allert (sammankallande), Lars.allert@tele2.se, tel 0739-777 231.

Christina Liffner (ledamot), C.liffner@bahnhof.se, tel 070-522 0905.

Eva Eliasson (ledamot), Eva.m.eliasson@vellinge.se, tel 072-307 0752.

Årsmöte i november

RV:s årsmöte kommer att hållas torsdagen 26 november 2015. Plats och tider kommer att meddelas senare. Boka in dagen i din kalender.

Ansökan om stipendier 2015

Riksidrottens Vänner delar varje år ut ett antal stipendier, utdelningen sker vid årsmötet i november månad. All information om stipendierna och ansökningsförfarandet finner du på vår hemsida www.riksidrottensvanner.se

RV stipendiet – till ledare som bidragit till svensk idrotts utveckling – om 25 000 kr och som enligt stadgarna ska lämnas vidare av stipendiaten till ett ändamål inom idrotten som ligger vederbörande varmt om hjärtat.

Stipendiemottagare utses av RV:s styrelse och du kan som medlem föreslå kandidat till stipendiet. Även övriga stipendier kan sökas och föreslås av RV:s medlemmar. Mejla dina förslag till stipendieansvarig Nils-Rune Nilsson, nilsrune.nilsson@outlook.com senast den 31 augusti. RV:s styrelse utser därefter stipendiater.

Medlemsavgiften

Nu är det dags att betala årsavgiften för 2015/16. Inbetalningskort bifogas med Sommarbulletinen. Årsavgiften är 100 kronor och ska vara inbetald senast den 31 oktober 2015. Inbetalningen görs till bankgiro 826-3923 eller plusgiro 15 44 80-8. Det är fortfarande många medlemmar som ännu inte betalat årsavgiften för 2014/15. Det går bra att använda samma inbetalningskort om du anger att denna inbetalning gäller för 2014/15. Glöm inte att skriva vem som inbetalningarna avser.

Födelsedagar 1 juli - 30 december 2015

60 år

Frank Andersson, Göteborg, 24 november

65 år

Annika Sylvén, Järfälla, 20 juli

Kerstin Bodin, Malmköping, 2 augusti

Christina Liffner, Västerås, 20 oktober

Lars Allert, Älvsjö, 30 november

Anders Pärson, Tärnaby, 28 december

Lars Allert

70 år

Bengt Nilsson, Tyresö, 7 juli

Inger Båvner, Stockholm, 5 oktober

Ulf Lindberg, Lidingö, 20 oktober

75 år

Bengt Lindgren, Jönköping, 18 augusti

Jörgen Sahlström, Enskede, 17 oktober

Hans Fagher, Värnamo, 24 oktober

Jan Fristedt, Köpingsvik, 18 november

Anders Pärson

80 år

Harriet Reivant, Stockholm, 18 november

85 år

Sigge Ericsson, Östersund, 17 juli

Lennart Levin, Stockholm, 27 september

Björn Schullström, Nora, 9 december

Ragni Byström, Göteborg, 17 december

Sture Sörqvist, Sandviken, 17 december

Inger Båvner

90 år

Stellan Mohlin, Stockholm, 11 juli

Föreningen Riksidrottens Vänner, RV

§ 1. Föreningen RV, stiftad den 25 november 1916, har till ändamål att verka för gott kamratskap mellan nuvarande och tidigare svenska idrottsledare. Föreningen må utdela stipendier till särskilt förtjänta svenska idrottsledare och aktiva.

§ 4. Föreningens angelägenheter handhas av en på årsmötet varje år utsedd styrelse, bestående av ordförande, v. ordförande, sekreterare, skattmästare, klubbmästare och stipendieansvarig.

RV:s nuvarande styrelse

Kerstin Rosén, Murkelvägen 10, 192 51 Sollentuna. Tel. bost. 08-768 85 45, mob 070-8870435, e-post: kerstinrsn@gmail.com

Anders Lundin, Larsbergsvägen 44, 181 39 Lidingö. Tel. bost. 08-767 44 94 mob 070-5296110, e-post: anderslu@comhem.se

Bengt Carlsson, Ramsdalsvägen 30, 136 68 Vendelsö. Tel. bost. 08-777 24 40, mob 070-6666219, e-post: be.ca@bredband.net

Böret Karman-Pallin, Värmlandsvägen 236, 123 48 Farsta. Tel. bost. 08-724 97 71, mob 070-7696872, e-post: boret.karman-pallin@rf.se

Nils-Rune Nilsson, Stenbitsvägen 11, 181 31 Lidingö. Tel. bost. 08-731 93 59, mob 070-8156640, e-post: nilsrune.nilsson@outlook.com

Torsten Friberg, Tjurgränd 28, 175 45 Järfälla. Tel. bost. 08-58012072, mob 0733-726211, e-post: torsten.friberg@iogt.se

Hedersordförande Gösta Gärdin, Kronsväg 2, 565 31 Mullsjö.
Hedersledamot Lennart Jonsson, Lerkärsgatan 13, 723 51 Västerås.
Hedersledamot Bertil Sjöstrand, Jungfrudansen 44, 6 tr, 171 56 Solna.

Föreningen RV:s plusgironummer: 15 44 80-8

Föreningen RV:s bankgironummer: 826-3923

Skön sommar önskar
Riksidrottens Vänner!

Föreningen RV

Riksidrottens Vänner

